

РОЛЬ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сучасному етапі одним із найважливіших чинників розвитку економіки є конкуренція, яка визначає рівень конкурентоспроможності і забезпечує стійке економічне зростання.

Важливість процесу функціонування та розвитку конкурентних відносин зумовлює необхідність формування державної конкурентної політики як окремого цілісного напрямку економічної політики. Стратегічною метою конкурентної політики є державна підтримка конкуренції, створення основних правил конкурентної поведінки суб'єктів господарювання та рівних умов для їх розвитку, а головним завданням конкурентної політики - формування середовища, в якому дії суб'єктів господарювання, що порушують конкурентні правила, стають економічно не вигідними.

Втручання держави у конкурентні відносини здійснюється, як правило, у трьох випадках:

- у разі порушення чинного законодавства про захист економічної конкуренції;
- у разі необхідності попередження (запобігання) порушень законодавства про захист економічної конкуренції;
- у разі відсутності конкуренції з об'єктивних причин, насамперед, на ринках суб'єктів природних монополій.

Тобто, обґрунтованими в сфері конкуренції є дії держави, які спрямовані на припинення, попередження та обмеження антиконкурентної діяльності та забезпечення підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

Конкурентна політика - це сукупність політик і законів, які гарантують, що конкуренція на ринку не обмежується і, в свою чергу, не завдає шкоди суспільству, тобто не зменшує економічну ефективність [1]. Ефективність конкурентної політики сприяє створенню певних критеріїв для функціонування соціально орієнтованої економіки, громадянського суспільства і правової держави, що забезпечує свободи людини і конституційні права.

Сучасна конкурентна політика – це комплекс заходів, спрямованих на попередження, обмеження та припинення використання монопольної влади, на боротьбу з недобросовісною конкуренцією, а також на підтримку, захист і розвиток конкуренції. Конкурентна політика держави реалізується за допомогою системи відповідних інструментів. Механізми та інструменти конкурентної політики конкретизуються у законодавчих та нормативно-правових актах. Інструменти конкурентної політики удосконалювалися з розвитком ринкової економіки – від простих, універсальних заходів протидії монополістичній діяльності суб'єктів господарювання до складних узгоджених дій з розвитку та стимулювання конкуренції на ринках товарів та послуг. Інструменти конкурентної політики взаємопов'язані, кожен з них несе певне економічне навантаження та має об'єктивні межі застосування. Проте, розширення дії одних інструментів за рахунок обмеження дії інших негативно впливає на реалізацію конкурентної політики в цілому [2, с. 27].

Конкуренція є однією із найважливіших підвалин розвитку сучасної ринкової економіки. Необхідність її ефективного захисту та розвитку вимагає розроблення і реалізації дієвої державної конкурентної політики. Конкурентна політика держави повинна сприяти розвитку конкуренції на ринках товарів та послуг, стимулювати формування і розвиток цивілізованого конкурентного середовища і конкурентних механізмів, забезпечувати рівні конкурентні умови суб'єктам господарювання тощо.

1. Motta M. *Competition Policy: Theory and Practice* / M. Motta. — New York : Cambridge University Press, 2004. 2. *Конкурентна політика держави в умовах трансформації національної економіки : монографія / за заг. ред. В. Д. Лагутіна. — К. : КНТЕУ, 2008. — 308 с.*